

Vergaderjaar 2018–2019

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1621

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 augustus 2019

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en informele Ecofinraad van 13 en 14 september te Helsinki.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

Eurogroep

Reguliere samenstelling

Gedachtewisseling met de voorzitter van de Commissie economische en monetaire zaken van het Europees parlement

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting

De Eurogroep zal van gedachten wisselen met de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees parlement (EP). Deze parlementaire commissie houdt zich onder meer bezig met het economisch en monetair beleid van de Unie, vrij verkeer van kapitaal, mededinging en belastingen. De voorzitter van deze Commissie is de Italiaan Roberto Gualtieri van de S&D. Het is bij het schrijven van deze geannoteerde agenda onduidelijk waar de gedachtewisseling specifiek betrekking op heeft. Er is tot op heden ook geen achtergrondstuk met de lidstaten gedeeld.

Thematische discussie over groei en banen – beleidsonderzoeken en investeringen

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een bespreking houden in het kader van de thematische discussies. De discussie richt zich op beleidsonderzoeken en in bijzonder de rol die beleidsonderzoeken kunnen spelen bij het bevorderen van investeringen. Op basis van enkele discussievragen zal een gedachtewisseling plaatsvinden.

Beleidsontwerpen staan internationaal in toenemende belangstelling. Nederland heeft hier ruime ervaring mee (Interdepartementale Beleidsontwerpen; IBO's). In september 2016 heeft de Eurogroep enkele principes over beleidsonderzoeken aangenomen en haar onderliggende ambtelijke voorportalen en de Commissie gevraagd een specifieke werkstroom gericht op beleidsonderzoeken te ontwikkelen. Sindsdien is gesproken over praktische uitwerking van de principes (juni 2017) en het eigenaarschap van beleidsonderzoeken (mei 2018).

Komende Eurogroep zal specifiek worden gekeken naar de rol die beleidsonderzoeken kunnen spelen bij het stimuleren en verbeteren van publieke investeringen. Elementen die naar verwachting aan de orde zullen komen zijn de mate waarin de huidige beleidsonderzoeken reeds inzoomen op investeringen en specifieke eigenschappen van investeringen die kunnen worden meegenomen, zoals inzicht in risico en rendement alsook informatie over en waardering van de kapitaalvoorraad. Ook zal mogelijk worden gesproken over de projectcyclus van voorbereiding via implementatie tot evaluatie, en de relatie tussen investeringen en meerjarige begrotingsplanning.

Nederland is voorstander van het delen van kennis over en ervaringen met beleidsonderzoeken. Discussiebijeenkomsten waar ervaringen over de organisatie en uitvoering van beleidsonderzoeken aan de orde komen bieden hiertoe een goede mogelijkheid. In algemene zin vindt Nederland het belangrijk dat beleidsonderzoeken plaatsvinden op basis van de

bestaande Eurogroep principes, zoals onder meer voldoende middelen en consistente methodologieën.

Post programma surveillance Ierland

Document: De 11^e PPS rapportage wordt op een later moment gepubliceerd op: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-ireland_en

Nieuwsbericht over missie: https://ec.europa.eu/info/news/staff-statement-following-eleventh-post-programme-surveillance-mission-ireland-2019-may-27_en

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een terugkoppeling ontvangen van de 11^e Post Programma Surveillance (PPS) missie naar Ierland. De missie, waaraan de Europese Commissie, samen met de ECB en het ESM deelnam, heeft plaatsgevonden van 21-24 mei jongstleden. Het doel van PPS is om de economische, budgettaire en financiële ontwikkelingen van een land dat financiële steun heeft ontvangen te monitoren om de terugbetaalcapaciteit te beoordelen. Het rapport is op het moment van schrijven nog niet gepubliceerd. Wel is een korte persverklaring van de Commissie en de ECB beschikbaar.

Uit de persverklaring blijkt dat tijdens de missie is gesproken over de voornaamste uitdagingen voor de Ierse economie, waaronder externe risico's. Ook is aandacht besteed aan het verder terugbrengen van de publieke schuld. Tevens is gesproken over de krapte op de arbeids- en woningmarkt. Tenslotte is aandacht besteed aan de financiële sector, waaronder de ontwikkeling niet-presterende leningen (NPLs) en winstgevendheid

Terugkoppeling G7

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal een terugkoppeling ontvangen van de recente G7 onder het Franse voorzitterschap. Deze terugkoppeling is een terugkomend onderdeel op de concept Eurogroep agenda. De G7 is een intergouvernementele samenkomst van de zeven grootste industriële economieën. Namens de EU nemen doorgaans de Commissievoorzitter en de Voorzitter van de Europese Raad deel aan de G7. Het is op het moment nog onduidelijk waar de terugkoppeling betrekking op zal hebben. Nederland zal de terugkoppeling aanhoren.

Inclusieve samenstelling

BICC

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal waarschijnlijk spreken over de vormgeving van het begrotingsinstrument voor convergentie en concurrentievermogen (BICC). Op 14 juni jl. heeft de Eurogroep overeenstemming bereikt over een

aantal kenmerken van het BICC.¹ Hierover is uw Kamer geïnformeerd via het verslag van de Eurogroep.² Tijdens de Eurotop van 21 juni jl. hebben de regeringsleiders kennisgenomen van de overeenstemming. De Eurotop heeft daarbij de Eurogroep en de Commissie verzocht verder te werken aan alle openstaande onderwerpen.³ Zo heeft de Eurotop de Eurogroep verzocht spoedig te rapporteren over de geschikte financieringsopties voor het instrument. In de kenmerken van het instrument is opgenomen dat de financiering zal worden bepaald in de context van het MFK. Een aantal landen wil echter dat eurolanden additionele bijdragen leveren aan het instrument, bovenop de financiering uit de reguliere middelen van de EU-begroting. Nederland is, samen met diverse andere landen, van mening dat het instrument gefinancierd dient te worden uit de reguliere middelen van de EU-begroting, onder het MFK-plafond, om de eenheid van de EU-begroting te bewaken. Een ander openstaand punt is de procedure voor het variëren van de nationale cofinanciering. Voor Nederland is van belang dat deze procedure niet leidt tot automatische aan de conjunctuurcyclus gekoppelde stabilisatie. Verder is de verdeel-sleutel voor het toekennen van middelen nog onderwerp van discussie. In het Commissievoorstel voor het hervormingsondersteuningsprogramma (waarin het BICC in de ogen van de Commissie moet worden ondergebracht) vindt de verdeling plaats op basis van bevolkingsomvang.⁴ Er zijn echter ook landen die pleiten voor verdeling op basis van het BNI of BBP per hoofd van de bevolking. Inmiddels heeft de Commissie een wetgevend voorstel gedaan voor een governanceraamwerk voor het BICC voor de lidstaten van de eurozone. Daarin wordt de voor Nederland belangrijke koppeling tussen het Europees Semester en het BICC gerealiseerd. De Tweede Kamer zal hierover via een BNC-fiche worden geïnformeerd.

Ecofin

Versterkte actie tegen klimaatverandering

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Raad zal open van gedachten wisselen over de rol van ministers van financiën bij het bevorderen van klimaatactie op Europees niveau. Het voorzitterschap heeft hiervoor een aantal discussievragen opgesteld, waarin zij voorstellen om periodieke discussies te organiseren over klimaatactie en de transitie naar klimaatneutraliteit.

Het kabinet hecht belang aan een ambitieus klimaatbeleid en ziet hierbij ook een nadrukkelijke rol voor ministers van financiën, die over diverse relevante instrumenten beschikken.

In dit kader is Nederland zelf ook actief op het gebied van klimaatactie en zet onder andere in op het faciliteren van vergroening van de financiële sector, het stimuleren van financiële middelen voor klimaatactie, en op nieuwe regels t.a.v. carbon pricing.

Nederland verwelkomt reguliere discussies over klimaatactie door ministers van financiën op EU niveau, maar vindt het wel van belang dat van tevoren duidelijk is welke onderwerpen worden besproken en welk doel deze gesprekken dienen.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/06/14/term-sheet-on-the-budgetary-instrument-for-convergence-and-competitiveness/>

² Kamerstuk 21 501-07, nr. 1612

³ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/06/21/statement-of-the-euro-summit-21-june-2019/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1527781056037&uri=COM:2018:391:FIN>
Voor het BNC-fiche zie: Kamerstuk 22 112, nr. 2633

Daarnaast is Nederland lid van diverse initiatieven die liggen op het werkterrein van de ministers van financiën zoals de coalitie van ministers van financiën (Wereldbank), het Platform for Sustainable Finance (EU), en het Paris Collaborative on Green Budgetting (OESO). Het is van belang dat duidelijk is hoe deze initiatieven zich verhouden tot overleggen over klimaatactie door ministers van financiën in de EU. Waar nodig dient afstemming plaats te vinden.

Verwachting is dat veel landen de hierboven genoemde standpunten van Nederland delen. Dat wil zeggen dat zij een rol zien voor de EU ministers van financiën bij klimaatactie en hier graag over willen spreken, maar dat zij ook graag van tevoren duidelijke afspraken maken over de specifieke onderwerpen die geagendeerd worden en ook over het doel van dergelijke besprekingen.

Weerbaarheid van de financiële marktinfrastructuur

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

Tijdens een werksessie zal gesproken worden over de weerbaarheid van de financiële marktinfrastructuur tegen cyberaanvallen en hybride dreigingen. Hybride dreigingen zijn multidimensionale dreigingen waarbij conventionele en onconventionele, en militaire en niet-militaire middelen gecombineerd worden door statelijke of niet-statelijke actoren om een specifiek politiek doel te bereiken. Deze dreigingen zijn gericht op het uitbuiten van kwetsbaarheden en op het creëren van verwarring en het frustreren van besluitvorming.

Het onderwerp van weerbaarheid en hybride dreigingen staat al langere tijd op de agenda. Zo heeft de Commissie in 2016 een mededeling⁵ uitgebracht met 22 actiepunten omtrent de ontwikkeling van een gezamenlijk kader om hybride dreigingen te bestrijden, dit mede naar aanleiding van Conclusies van de Raad uit 2015.⁶ Actiepunt 14 betrof het verbeteren van de cyberweerbaarheid van de financiële sector. Dit heeft onder meer geleid tot aanpassingen in wet- en regelgeving.⁷ In het fintech-actieplan van de Europese Commissie uit 2018 wordt het belang van cyberweerbaarheid van de financiële sector eveneens benadrukt.⁸ Dit actieplan heeft ertoe geleid dat de Europese toezichthoudende autoriteiten (de «ESA's») in april 2019 twee gezamenlijke adviezen hebben gepubliceerd omtrent cyberweerbaarheid. Hierin benadrukken de ESA's het belang van het bepalen van sector brede basislijnen voor cyberweerbaarheid, standaardisatie van onder meer terminologie en rapportagewijzen, en de ontwikkeling van een uniform testraamwerk.

Het Kabinet onderschrijft het belang van cyberveiligheid en weerbaarheid van de financiële marktinfrastructuur, alsmede het belang van samenwerking op dit gebied op Europees niveau. Nederland is in zowel Europees als internationaal verband actief in verschillende overleggen op het gebied van cyberweerbaarheid van de financiële sector. Het betalings- en effectverkeer is op nationaal niveau bovendien aangemerkt als onderdeel van de vitale infrastructuur. De Nederlandsche Bank (DNB) stelt eisen aan de financiële sector ten aanzien van cyberweerbaarheid en houdt hier toezicht op. Hiernaast werkt DNB met het TIBER-NL raamwerk («Threat

⁵ Gezamenlijke mededeling aan het Europees parlement en de Raad over het gezamenlijk kader voor de bestrijding van hybride bedreigingen, JOIN(2017) 18 final

⁶ Conclusies van de Raad met betrekking tot het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), mei 2015 [Consilium 8971/15]

⁷ Gezamenlijk verslag aan het Europees parlement en de Raad over de uitvoering van het gezamenlijk kader voor de bestrijding van hybride dreigingen, JOIN(2017) 30 final, 19 maart 2017

⁸ Mededeling van de commissie over een Fintech-actieplan, COM(2018) 109 final, 8 maart 2018

Intelligence Based Ethical Redteaming»), waarbij instellingen die onderdeel vormen van de financiële kerninfrastructuur en een aantal grote instellingen uit de verzekerings- en pensioensector testen organiseren waarin geavanceerde cyberaanvallen worden nagebootst, uitgevoerd door professionele ethische testers. Dit TIBER-raamwerk heeft model gestaan voor de ontwikkeling van het EU-brede TIBER-EU raamwerk dat in mei 2018 door de Europese Centrale Bank is gepubliceerd voor de EU.⁹

Kapitaalmarktunie

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

De Raad zal van gedachten wisselen over de prioriteiten van de Unie op het gebied van de kapitaalmarktunie voor de komende institutionele cyclus.

In 2015 heeft de EU het Actieplan Kapitaalmarktunie gepubliceerd. Het Actieplan omvatte een uitgebreid programma aan maatregelen waarmee een geïntegreerde kapitaalmarktunie voor 2019 werd beoogd. Inmiddels is uitvoering gegeven aan het overgrote deel van de maatregelen en heeft de Unie het Actieplan daarmee min of meer afgerond. Ondanks de grote voortuitgang die de afgelopen jaren is geboekt, is de Europese kapitaalmarktunie nog niet voltooid. De Raad zal gaan nadenken over een nieuwe start voor verdere verdieping en verbreding van de Europese kapitaalmarktunie.

Nederland acht verdere verdieping en verbreding van de kapitaalmarktunie van groot belang. Een goed functionerende grensoverschrijdende kapitaalmarktunie draagt bij aan de schokabsorptiecapaciteit van lidstaten binnen de EMU. Daarnaast zijn bedrijven in de EU, met name het MKB, voor hun financiering nog sterk afhankelijk van leningen (van nationale banken) en kan een kapitaalmarktunie voor meer diversificatie van financieringsbronnen zorgen. Thema's die voor Nederland in ieder geval van belang zijn bij deze discussie zijn financieringsmogelijkheden voor MKB, het wegnemen van barrières voor grensoverschrijdende financiering, innovatie (fintech), duurzame financiering en de belangen van consumenten.

Nederland heeft samen met Duitsland en Frankrijk het initiatief genomen voor een werkgroep kapitaalmarktunie, waarover de Kamer eerder is geïnformeerd. De werkgroep zal eind september komen met een rapport met aanbevelingen voor de toekomst van de kapitaalmarktunie.

Europese begrotingsregels

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

Tijdens de informele Ecofin staat een discussie gepland over de Europese begrotingsregels. Het zal waarschijnlijk een algemene discussie zijn waarin lidstaten kunnen aangeven hoe zij tegen het raamwerk aankijken en wat volgens hen verbeterd kan worden. Er is geen besluitvorming voorzien. Een van de redenen dat dit onderwerp op de agenda staat is omdat voor het eind van dit jaar de vijfjaarlijkse evaluatie van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP) door de Commissie zal plaatsvinden. Voor Nederland geldt dat de Europese begrotingsregels moeten leiden tot houdbare overheidsfinanciën. Dit principe is voor Nederland leidend in discussies over mogelijkheden om de voorspelbaarheid en uitlegbaarheid

⁹ TIBER-EU Framework, Europese Centrale Bank, mei 2018

van het SGP te vergroten. Daarbij is het voor de effectiviteit van begrotingsregels volgens Nederland vooral van belang dat ze op een consequente, transparante en voorspelbare manier worden gehandhaafd.

Energiebelasting

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting:

Het Finse voorzitterschap wil tijdens de Informele Ecofin spreken over modernisering van de energiebelasting.

Het voorzitterschap heeft het klimaat en maatregelen hieromtrent als prioriteit gemaakt gedurende haar voorzitterschap. Volgens hen noodzaakt klimaatverandering tot verdere actie zoals bijvoorbeeld het aanpassen van de huidige belastingheffing op energieproducten. Dit onderwerp sluit aan bij het binnenkort te verschijnen verslag van de Europese Commissie met daarin de evaluatie van de energiebelastingrichtlijn. Deze richtlijn komt uit 2003 en regelt de belasting van energieproducten en elektriciteit. Bij een eerdere poging om de richtlijn beter af te stemmen op de doelstellingen van de Unie inzake energie en klimaatverandering bleek een dergelijke aanpassing van de richtlijn niet haalbaar. De verwachting is dat hiertoe opnieuw voorstellen worden gedaan in het binnenkort te verschijnen verslag. Zo kan gedacht worden aan het verhogen van de minimumtarieven, het hanteren van een CO₂-gerelateerde component, het opheffen van de vrijstelling voor de commerciële lucht- en scheepvaart en maatregelen om het gebruik van biobrandstoffen interessanter te maken.

Het kabinet is in beginsel voorstander van het moderniseren van de energiebelasting en het aanpassen van de energiebelastingrichtlijn. Dit past binnen het beleid dat is opgenomen in het Klimaatakkoord en bijvoorbeeld uiting heeft gekregen in de door Nederland georganiseerde conferentie over het beprijzen van de luchtvaart.